

OULUN KAUPUNGIN LUONTO- JA RETKEILYKOHTEIDEN JA NIIDEN RETKEILYRAKENTEIDEN HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA 2023-2029

***YHDYSKUNTA- JA YMPÄRISTÖPALVELUT, MAA JA MITTAUS,
LUONNONVARAT JA ISÄNNÖINTI***

Päättyöntekijä
Venla Honkala
8.10.2019
(Päivittänyt
Petri Korpela
1.12.2022)

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan sisältyvät kohteet.....	2
Polut ja kohteiden rakenteet.....	3
Lintutornit ja –lavat.....	4
2. Työsalkut.....	5
Salkku 1.....	6
LETONNIEMI.....	6
KOITELI.....	7
Salkku 2.....	8
AKIONSAARI JA VARJAKANNIEMI.....	8
HIETASAARI.....	9
HUUTILAMPI.....	10
KEMPELEENLAHTI.....	11
PARSIAISMAA.....	11
PILPASUO.....	12
VARJAKANSAARI.....	13
YLIKIIMINGIN TAUKOPAIKAT: INNINKOSKI.....	14
Salkku 3.....	14
HAUKIPUTAAN TAUKOPAIKAT: RIVINOKKA.....	14
KAHVAKARIN SAARI.....	15
KURTINHAUDAN KULTTUURIPOLKU.....	15
HAUKIPUTAAN TAUKOPAIKAT: MYLLYSAARI.....	16
YLIKIIMINGIN TAUKOPAIKAT: REKIKYLÄ.....	16
3. Esitys hoito- ja käyttösuunnitelmaksi.....	17
Resurssit.....	17
Toimenpidesuunnitelma: kulut ja aikataulut.....	19
4. Yleiset käyttöön ja hoitoon liittyvät hallintatoimet.....	20

LIITTEET

Kohdekortit 12 kpl

Täydellinen liiteluettelo dokumentin lopussa.

1. Johdanto

Tässä päivitetystä hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään *linjaus* Oulun kaupungin Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen Maa ja mittaus –yksikön hallinnoimien luonto- ja retkeilykohteiden hoitoon ja käyttöön vuosiksi 2023-2029. Vuonna 2021 myydyn Sanginjoen ulkometsän ja sen rakenteiden jälkeen oli tarve päivittää vuonna 2019 tehty suunnitelma. Mukana ovat vain Luonnonvarat ja isännöinti -tiimin hoitovastuulla olevat kohteet. Vastuut retkeilykohteiden ylläpidosta ja kunnosta määräytyvät useimmiten maanomistuksen perusteella tai jo tehtyjen sopimuksien perusteella. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa keskitytään retkeilyrakenteisiin ja esitetään toimenpiteitä niiden uusimiseen, korjauksiin tai purkuun liittyen sekä kuvataan niiden käyttö. Teiden kunnostukset eivät sisälly tähän suunnitelmaan.

Suunnitelman tarkoituksena on:

- 1) inventoida nykyiset Oulun kaupungin vastuulla olevat retkeilyrakenteet
- 2) luokitella kohteet merkittävyyden ja suoritettavien toimenpiteiden mukaan työsalkkuihin 1–3.

Inventoinnin tavoitteena on luoda selkeä kuva hallinnoituista retkeilyrakenteista. Kohteiden luokittelu ohjaa kohteissa suoritettavia toimenpiteitä ja resurssien käyttöä kohteittain. Näiden toimien tavoitteena on saavuttaa kohteiden virkistyskäytön lisääntyminen rakenteiden kohentuneen turvallisuuden ja parantuneen retkeilykokemuksen kautta. Luonto- ja retkeilypalvelut toimivat osana hyvinvoinnin edistämistä koko kaupungissa. Tutkimus osoittaa luonnossa liikkumisen tuottavan esimerkiksi terveyshyötyjä. Käyttöasteen oletetaan nousevan, kun rakenteet ovat kunnossa, niitä voi markkinoida ja tieto retkeilykohteista tulee entistä helpommin saataville. Lähivuosina on ensisijaisesti tarkoitus kunnostaa olemassa olevia polkuja. Uusia polkuja perustetaan vain harkiten, jos niiden ylläpitoon tarvittavista resursseista ja vastuista sovitaan pitkällä tähtäimellä. Suunnitelmaan on kerätty myös yleisiä ohjeistuksia retkeilyrakenteisiin liittyen ja laadittu alustava vuosittainen kustannusarvio.

2. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan sisältyvät kohteet

”Luontopolkujen ja retkeilyreittien ylläpitäjällä on ensisijainen vastuu siitä, että tarjottu palvelu on kuluttajalle turvallinen. Luontopolut ja retkeilyreitit kuuluvat kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) soveltamisalalle.” – Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, 2015

Oulun kaupungin mailla on monia yksittäisiä polkuja ja laavuja, jotka eivät ole Maa ja mittaus -yksikön ylläpitämiä, näistä esimerkkeinä osittain liikuntapalveluiden ylläpitämä *Runtelin laavu*, jonka on rakentanut Haukiputaan Latu ja kyläyhdistyksen rakentama ja ylläpitämä *Kurtinhaudan kulttuuripolku* Haukiputaalla. Kaikista kohteista ei ole voimassa olevaa sopimusta. Yksittäisiä kohteita ”ilmesty” kaupungin maille vuosittain, kun ne löydetään tai niistä saadaan tietoa tai kyselyjä esimerkiksi kuntalaisilta. Näiden ilmestyvien kohteiden rakentamiseen ei ole annettu lupaa. Tästä syystä on tarpeen eritellä, mitkä kohteet kuuluvat tähän hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Polut ja kohteiden rakenteet

Useimmat kaupungin luontopolut on tehty 1990-luvulla ja tällä hetkellä luontopolkuja on yhteensä 8 kappaletta (Taulukko 1). Lisäksi Maa ja mittaus –yksikön hallinnassa on **Hietasaaren reitistön nuotiopaikan ja lintutornien rakenteet**. Polkujen pituus on yhteensä noin 20,8 kilometriä, josta pitkospuita on noin 4,4 km. Tarkkaa laskentaa ei ole suoritettu. Kaikkiin kaupungin ylläpitämien kohteiden ylläpitoon kuuluu yleisestä siisteydestä huolehtiminen ja rakenteiden kunnostus tarpeen mukaan. Taulukkoon 1 merkittyihin neljään kohteeseen on puutoimitus.

Taulukko 1. Nykytilanne. Luontopolkujen perustiedot.

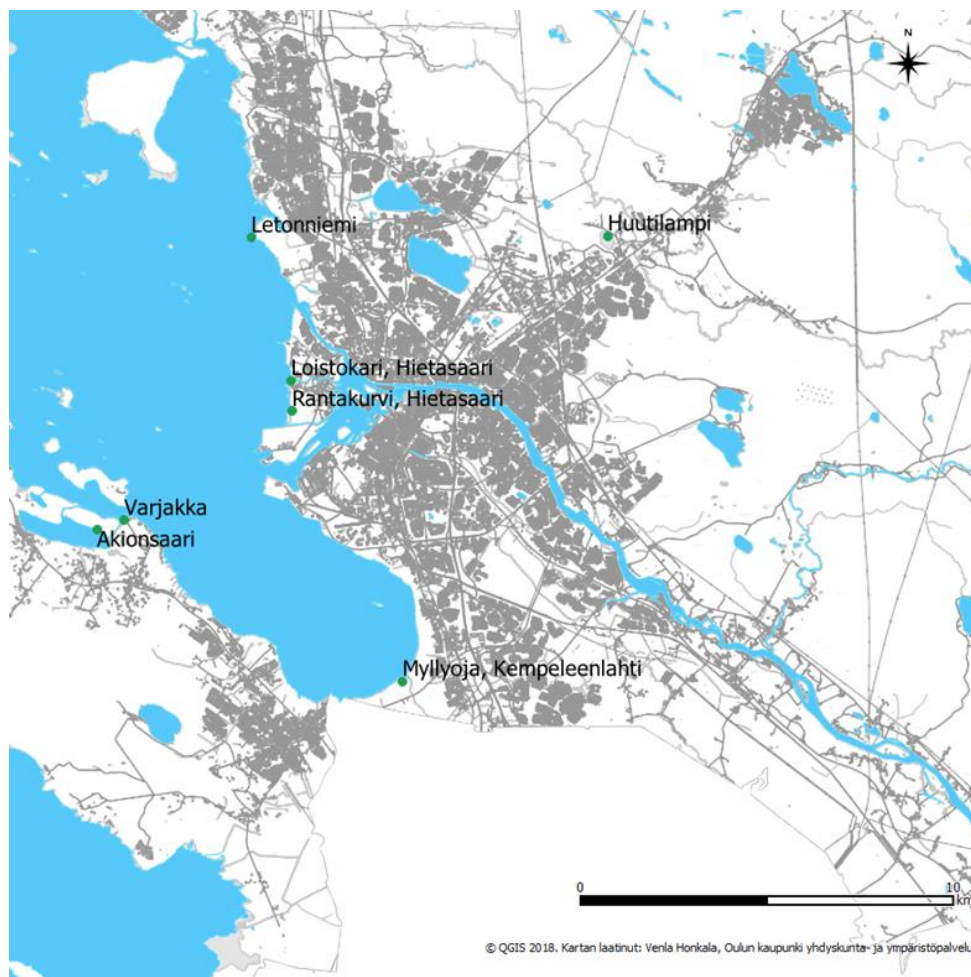
Nimi	Pituus (pitkokset/m)	Nuotiopaikka (wc/kpl)	Polttopuiden toimitus
1 Lettonniemi	3 km (650)	1 kpl	kyllä
2 Kempeleenlahti	1 km (580)	0 kpl	ei
3 Pilpasuo	7 km (2010)	3 kpl (2)	kyllä
4 Akionlahden lintulenkki	3 + 1 km	2 kpl	ei
5 Koiteli	0,8 km (400)	7 kpl (2)	kyllä
6 Huutilampi	1,5 km	0 kpl	ei
7 Parsiaismaan Metsän oppimispolku	3 km (500)	1 kpl	kyllä
8 Varjakan saari	3 km (1000)	0 kpl	ei

Maa ja mittaus –yksikön hallinnassa on taukopaikkoja yhteensä n. 21 kappaletta, joista n. 20 sisältyy nuotiopaikka. Taukopaikalla on joko laavu, taukokatos tai penkkiryhmä. Laavuja on yhteensä n. 13. Kuivakäymälöitä on kohteissa yhteensä 5. Maa ja mittaus -yksikön hallinnassa olevien 20 nuotiopaikan tarkempi erittely on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman lopussa (Taulukko 3).

Kohteista on tehty tiedon hallinnoimista ja toimenpiteiden suunnittelua varten työkortit, joissa on kohteiden tiedot kootusti. Excel-muodossa olevia kortteja päivitetään tarvittaessa työn ohessa. Näihin työkortteihin kirjataan kohteen rakenteet, tehdyt kunnostukset ja päivitetään muut kohteiden tiedot. Kortteihin kerättävä tieto voi mahdollistaa esimerkiksi esitteiden suunnittelun tulevaisuudessa.

Lintutornit ja -lavat

Lintutorneja ja -lavoja on Maa ja mittaus –yksikön hallinnassa seitsemän kappaletta: **Letonniemi, Kempeleenlahti, Akionsaari, Varjakan lintulava, Huutilammen lintulava, Hietasaaren lintulava ja Hietasaaren lintutorni**. Kaikki rakenteet on kuntotarkastettu vuonna 2022 ja niihin tehtiin tarvittavat korjaukset. Tulevaisuudessa rakenteita korjataan sitä mukaan, kun korjattavaa on. Lintutornien ja lavojen edustoilta tulee huolehtia pajukon ja pienpuuston säännöllinen raivaus, jotta näkyvyys säilyisi. Kaikki kohteet sijaitsevat luonnonsuojelualueilla, joten luvan raivauksesta päättää ELY-keskus. Kaikista Oulun seudun lintutorneista on tehty vuonna 2015 esite (ks. *Liite Lintutorniesite 2015*). Esite pidetään jatkossa yllä digitaalisessa muodossa. Nämä lintutornit sijaitsevat Oulun kaupungin omistamalla maalla (*Kartta 1*). Hoito- ja käyttösuunnitelmakauden aikana voidaan rakentaa uusi lintutorni tai -lava Oulunlahdelle, mikäli rahoitus järjestyy. Tornin paikan ja toteutuksen suunnittelu voidaan tehdä yhdessä lintuharrastajien kanssa. Rakentamisessa voitaisiin hyödyntää lintuharrastajien talkootyötä kustannuksia vähentämään. Hoito- ja käyttösuunnitelmakauden loppupuolella voidaan lisäksi harkita uuden lintutornin tai -lavan rakentamista esimerkiksi Pyykösjärven ranta-alueelle.

Kartta 1. Maa ja mittauksen hallinnoimat lintutornit.

2. Työsalkut

Luontokohteet ja niiden retkeilyrakenteet jaetaan hoidon ja käytön suunnittelun tueksi kolmeen työsalkkuun (Kuva 1). Luokittelu tehdään muun muassa kohteen merkittävyyden ja käyttö- tai ylläpitokokemusten mukaan. Kohde on merkittävä, jos sillä on ainutlaatuisia ominaisuuksia, paljon käyttäjiä tai alueellista merkitystä. Työsalkkujen luokka 1 on merkittävin ja luokka 3 vähiten merkittävä. Työsalkkujen avulla resursseja ohjataan niihin kohteisiin, jotka ovat merkittäviä ja joiden kehittämiseen halutaan panostaa.

Kuva 1. Työsalkut.

Salkku 1	Salkku 2	Salkku 3
		
<p>Suuria uudistuksia vaativat kohteet, ylläpito jatkuu Oulun kaupungin toimesta.</p> <p>Täysin uusien kohteiden rakentaminen ja suunnittelu.</p>	<p>Säilytettävät kohteet, joissa ylläpito jatkuu Oulun kaupungin tai toisen tahon toimesta. Oulun kaupunki maksaa ylläpidosta (korvauksen).</p> <p>Pieniä tai keskisuuria korjauksia vaativat kehitettävät kohteet.</p>	<p>Purettavat ja poistettavat kohteet.</p> <p>Kohteet, joiden ylläpito loppuu kokonaan Oulun kaupungin toimesta tai siirtyvät kokonaan toisen tahon ylläpidettäväksi.</p>
<p>OULU Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut</p>		

Työsalkut tarkoittavat käytännössä seuraavia toimenpiteitä kohteiden osalta:

1. Salkkuun 1 kuuluvat voimakkaasti kehitettävät kohteet, jotka vaativat laajamittaista perusrantamista ja uusia rakenteita. Resursseja ohjataan eniten näihin kohteisiin. Kohteiden ylläpitovastuu on Oulun kaupungilla, mutta toimintoja voi myös olla ulkoistettu. Salkun 1 kohteisiin järjestetään puuhoito.
2. Salkkuun 2 kuuluvat säilytettävät ja kehitettävät kohteet, joissa rakenteiden kunnon tasoa pidetään yllä, mutta suuria uudistuksia ei ole suunnitteilla. Ylläpitovastuu säilyy viimekädessä Oulun kaupungilla, mutta huoltoa ja ylläpitotoimia voi suorittaa jokin toinen taho. Ylläpitoon pyritään osallistamaan kuntalaisia ja yhdistyksiä. Resursseja ohjataan salkun 2 kohteisiin ylläpitoon ja pieniin korjauksiin tarvittava määrä.

3. Salkkuun 3 kuuluvat poistettavat tai purettavat kohteet, joiden osalta tähdätään kohteen ylläpitovastuusta luopumiseen Oulun kaupungin osalta. Kohteen rakenteet voidaan joko purkaa tai siirtää ylläpitovastuu kokonaan toiselle taholle esimerkiksi maanvuokrasopimuksen avulla. Salkun 3 kohteisiin ei järjestetä puuhoitoa.

Ylläpidolla tarkoitetaan kohteesta riippuen puuhoitoa ja muita kunnostustöitä, jotka ylläpitävät tai jopa nostavat kohteen viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Ylläpidon toimenpiteitä ovat esimerkiksi rakenteiden korjaus, polkujen raivaus ja roskien siivous. Suurempiin kunnostustoimenpiteisiin erityisesti luonnonsuojelualueilla tehdään erillinen, tarkennettu suunnitelma, joka soveltuu suojelualueelle ja sen määräyksiin. Tämä koskee kaikkien salkkujen kohteita. Oulun kaupunki suunnittelee tai hyväksyy toimenpiteiden aikataulut ja seuraa toteutuskustannuksia.

Salkku 1

Rakenteiden tasoa nostavat kunnostukset ja puuhoito sisältyvät salkkuun 1 kuuluviin kohteisiin.

LETONNIEMI

Letonniemen luontopolku sijaitsee Letonniemen luonnonsuojelualueella Rajahaudassa. Polku on hieman alle 3 kilometriä pitkä ja 650 metriä siitä on pitkosuita. Luontopolulla on Piispanleton nuotiopaikka, taukokatos ja lintutorni niemen kärjessä. Nuotiopaikalla on puuliiteri, johon on puutoimitus maasto- ja keliolosuhteiden salliessa. Polun alussa on opastetaulu ja reitin varrella infotaulut. Letonniemen luontopolusta on tehty vuonna 2018 sähköinen reitti Citynomadi-sovellukseen.

Letonniemi sijaitsee lähellä keskustaa ja on Oulun matkailupalveluiden mukaan osittain siitä syystä suosittu kohde. Letonniemi luokitellaan työsalokuun 1, sillä se on kohtuullisen helposti saavutettavissa. Kohteessa on tarvetta uusille rakenteille, sillä vanhojen rakenteiden paikkaukset ja huolto eivät ole riittäneet tarjoamaan turvallisia ja viihtyisiä retkeilyolosuhteita. Invareitti ei sovellu parhaiten Letonniemeen, sillä alue on liian märkää. Muita uusia rakenteita ei ole tarkoitus toteuttaa. Kun nykyinen lintutorni tulee käyttöikänsä päähän, harkitaan uuden tornin rakentamista jollekin muulle lintupaikalle, jossa tornille olisi enemmän tarvetta ja käyttöä.

Oulun kaupunki (YYP) jatkaa puuntoimitusta. Puuhoito voidaan toteuttaa myös kolmannen sektorin kanssa tehtävällä sopimuksella. Puut pyritään siirtämään säikeistä liiteriin. Polttopuuautomaatin laittaminen reitin lähtöpisteelle voisi soveltua hyvin Letonniemen tarpeisiin ja vähentämään puunkuljetuksen aiheuttaman maaperän kulumista luonnonsuojelualueella. **Letonniemen liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 1 - VOIMAKKAASTI KEHITETTÄVÄ

KOITELI

Kiimingissä Koitelinkosken kohdalla sijaitsevaan Koitelin virkistysalueeseen kuuluu Sahasaari ja muutama pienempi saari, joita yhdistävät riippusillat. Koitelissa on myös Katu- ja viherpalveluiden, Liikuntaviraston, Tilakeskuksen ja Go Arcticin ylläpitämiä alueita, rakenteita ja rakennuksia. YYP:n Maa ja mittaus –yksikön vastuulla ovat Koitelinkosken seitsemän nuotiopaikkaa, yksi puuliiteri, kaksi roskakatosta, parkkipaikan luona sijaitseva kuivakäymälä ja kesällä bajamajat. Saarissa on yhteensä 0,8 kilometrin mittaisesti luontopolkua ja 400 metriä pitkospuita. Koitelista on tehty Citynomadi-reitti vuonna 2017.

Koitelin suuri parkkipaikka soveltuu linja-autoille ja osa reitistöstä siltoineen sopii lastenvaunuille ja saattajan kanssa pyörätuolilla kulkeville. Kuitenkaan pitkospuut eivät ole täysin esteettömiä, sillä niissä on porrastettuja kohtia. Esteettömyyttä voidaan parantaa, mutta kokonaan esteetöntä siitä ei voi saada. Koitelissa järjestetään monenlaisia tapahtumia ja aluetta on markkinoitu tehokkaasti. Koitelin polttopuuhuolto on järjestetty paikallisen polttopuuyrittäjän toimesta siten, että puita toimitetaan liiteriin muutaman kerran kuussa silloin kuin puut ovat loppuneet tai loppumassa. Sesonkiaikoina puita toimitetaan useammin. Puuhuollossa voi esiintyä taukoja puiden vientikertojen välillä. Aiempien kokemusten vuoksi liiteriä ei voida täyttää puilla, sillä puita varastetaan herkemmin ja nuotiossa ei säästellä puita. Puuhuoltoa tukemaan Koitelin sopisi polttopuuautomaatti, mikäli puut ovat päässeet loppumaan.

Koiteli kuuluu työsalkkuun 1, muun muassa siitä syystä, että sen suosio matkailukohteena on kävijämäärän perusteella kasvanut viime vuosina. Koitelissa pitkospuita ja nuotiopaikkoja joudutaan korjaamaan lähes viikoittain. Pitkospuureitit ja nuotiopaikat tulisi kunnostaa kerralla kuntoon. Rakenteiden lisäksi alueen yleisilmettä voitaisiin nostattaa opasteiden, infotaulujen ja nettisivujen päivittämisellä. Koiteli soveltuisi myös esteettömän matkailun kohteeksi, mutta sitä varten tulisi teettää esteettömyyselvytys. Koitelin hoidon vastuunjako tulisi myös miettiä uudestaan ja jakaa se yhdelle tai maksimissaan kahdelle toimijalle. Vaihtoehtoinen toimija voisi olla esimerkiksi ulkoistettu matkailu- tai luontopalveluyritys, joka vastaisi siisteydestä, polttopuuhuollosta ja reittien turvallisuudesta, mikäli sellaiseen toiminnan pyörittämiseen kiinnostunut löytyisi. Toistaiseksi ylläpitoa ja puuhuoltoa kuitenkin jatketaan Maa ja mittauksen omalla vastuualueella. **Koitelin liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 1 – VOIMAKKAASTI KEHITETTÄVÄ

Salkku 2

Salkun 2 kohteisiin voidaan suunnitella pieniä kunnostuksia tai säilyttää kohteet entisellä tasollaan. Kaupunki huolehtii rakenteiden turvallisuudesta, mutta ylläpitotoimia voi suorittaa esimerkiksi yhdistys. Joissain kohteissa puuhuoltoa jatketaan kaupungin toimesta, mutta kaupunki ei toimita puita kaikkiin kohteisiin. Osassa kohteita voidaan solmia puuhuollon sopimuksia muiden tahojen kanssa. Esimerkiksi yhdistyksen ylläpitämää puuhuoltoa voidaan tukea rahallisesti. Näin yhdistyksiä, ja siten kuntalaisia, pyritään osallistamaan luontokohteiden ylläpitoon.

AKIONSAARI JA VARJAKANNIEMI

Oulunsalon Varjakassa sijaitseva Akion luontopolku eli Akionlahden lintulenkki on noin kolmen kilometrin mittainen. Lisäksi Varjakanniemessä kulkeva kilometrin mittainen polku yhtyy luontopolkuun. Varsinaisella luontopolulla sijaitsee kaksi virallista nuotiopaikkaa, joilla ei ole puuhuoltoa. Yhden nuotiopaikan yhteydessä on laavu ja tien varressa on alueen luonnosta kertovia infotauluja. Akionsaaren lintutorni sijaitsee reitin varrella. Varjakan lintulava ja sen nuotiopaikka taas ovat hieman reitiltä erillään, lähellä venesatamaa.

Varjakanniemessä sijaitsee myös kulttuurikohteita, kuten Varjakan merimerkkimänty ja Varjakan sahan aikaisien talojen sokkeleita. Alueen historia ja luonto tekevät kohteesta mielenkiintoisen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan käyntikohteen.

Akionsaari ja Varjakanniemi kuuluvat työsalukuun 2, sillä luontopolku on tarkoitus säilyttää ja tavallista ylläpitoa ja korjauksia jatkaa. Jos alueen kehitys kiihtyy huomattavasti ja kävijämäärät kasvavat, voidaan harkita kohteen tasoa nostavia toimenpiteitä. Akionlahden lintutorni vaatii kunnostusta tarpeen mukaan. Vuonna 2022 lintutornin portaat uusittiin. Reitin laavu ja nuotiopaikat pidetään paremmassa kunnossa ohjeistamalla retkeilijät viemään roskat mukanaan. Roska-astia ei sovi polulle, sillä linnut levittävät siitä roskia maastoon. Uusia nuotiopaikkoja taikka rakenteita ei aiota rakentaa. Alueella on kaksi epävirallista nuotiopaikkaa, jotka on tarkoitus poistaa sijaintinsa johdosta sopimattomana. **Akionsaaren liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

HIETASAARI

Hietasaaren reitistö sijaitsee Hietasaarella ja Toppilansaarella. Mittaustavasta riippuen reitti on noin 1,7 kilometrin mittainen ja reitin voi aloittaa esimerkiksi kylpylähotelli Eedenin luota. Hietasaaren kohteessa toimitaan yhdessä Katu- ja viherpalveluiden kanssa, sillä heidän vastuullaan ovat reitit ja opasteet.

Lintutornin, lintulavan ja nuotiopaikan ylläpidosta vastaa YYP:n Maa ja mittaus –yksikkö. Nuotiopaikan rakenteita ovat roska-astia ja liiteri, johon ei ole säännöllistä puutoimitusta vuodesta 2019 alkaen. Nuotiopaikalle voidaan toimittaa puita erillisestä pyynnöstä esimerkiksi isompiin tapahtumiin. Kohteen ongelmana on ollut polttopuiden varastaminen ja myös ilkivaltaa on esiintynyt: Edellinen liiteri poltettiin vuonna 2015.

Hietasaari on osa Oulujoen suistoa ja Oulun seudun virkistys- ja vapaa-ajan alueiden VIVA 2007 osoittaa Oulujoen suiston olevan kärkikohde. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvityksessä (2015: 62) se luokitellaan merkittävyydeltään luokkaan A. Selvityksen mukaan Hietasaarella on matkailullista merkitystä ja Nallikarissa on 150 000 – 200 000 yöpymistä vuodessa.

Hietasaari kuuluu työsalkkuun 2 sen matkailullisen merkityksen takia. Ylläpitoa jatketaan, sillä kohteessa on paljon kävijöitä ja Loistokarin lintulava soveltuu luiskineen esimerkiksi saattajan kanssa pyörätuolilla kulkevalle. Omat polttopuut on helppo viedä nuotiopaikalle, sillä se sijaitsee kohtuullisen lähellä tietä ja parkkipaikkaa. Vuonna 2021 nuotiopaikalle pystytettiin tiettävästi maailman ensimmäinen polttopuuautomaatti Kestävän kehityksen keskuksen toimesta. Ensimmäisenä kokeiluvuotena automaatissa oli häiriöitä mm. sääolosuhteista johtuen. Kokeilu jatkuu ja laitteistoa pyritään kehittämään.

Oulun kaupunki (YYP) jatkaa omalta osaltaan kohteen ylläpitoa ja ottaa huomioon Hietasaaren alueen asemakaavan muutokset. Rakenteiden ylläpidon hoiti vuonna 2018 Kestävän Kehityksen keskus ja ylläpitosopimusta on jatkettu vuodelle 2025. Kohteessa voidaan jatkossakin pyrkiä tekemään ylläpitosopimus toisen osapuolen kanssa. **Hietasaaren liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

HUUTILAMPI

Huutilammen luontopolku kiertää Huutilammen, joka sijaitsee Huutilammen luonnonsuojelualueella Heikinharjulla. Polku on noin 1,5 kilometrin mittainen ja 270 metriä siitä on ollut pitkospiuta, mutta niiden lahottua ne on purettu pois. Luontopolulla on sijainnut nuotiopaikka, mutta myös se on purettu pois vuonna 2013 jatkuvan ilkvallan takia. Polun varrella on silta, infotauluja suoluonnosta ja Huutilammen lintulava, joka on valtakunnallinen vesilintuseurantakohde. Polkua käyttää luontokoulu, joka järjestää polulla myös suosittuja tapahtumia.

Huutilammen luontopolulle ei aiota rakentaa uutta nuotiopaikkaa jatkuvan ilkvallan ja nuotiopaikan tuhopolton takia. Kuitenkin vanhan nuotiopaikan kohdalle voidaan myöntää lupa rakentaa uusi nuotiopaikka, jos alueelle tehdään esimerkiksi vähintään kymmenen vuoden mittainen tai toistaiseksi voimassa oleva maanvuokraussopimus. Tällöin Oulun kaupunki ei osallistu nuotiopaikan ylläpitoon, mutta esimerkiksi paikallinen yhdistys voi ylläpitää nuotiopaikkaa. Vuokrasopimuksen loputtua rakenne täytyy purkaa tai sopimusta jatkaa. Oulun kaupunki pysyy maanomistajan roolissa ja voi myöntää sopimuksella luvan rakenteelle.

Huutilampi kuuluu työsalokuun 2. Polku on osittain hyvin märkä, joten kunnostustoimia tarvitaan säännöllisesti. Vuosina 2019–2020 ojien yli meneviä siltoja, lintulavaa ja pitkoksia on uusittu.

Oulun kaupunki (YYP) jatkaa ylläpitoa ja rakenteiden hoidosta voidaan tehdä toisen tahon kanssa sopimus. Timosenkosken luontokoulu on ilmaissut halukkuutensa huolehtia polun merkitsemisestä, roskien keräämisestä ja polun varrelle QR-koodien avulla esitettävän suohon liittyvän tiedon tuottamisesta. **Huutilammen liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

KEMPELEENLAHTI

Kempeleenlahden luontopolku on noin kilometrin mittainen ja 580 metriä siitä on pitkospuita. Polun pituus on mitattu Lentokentäntieltä asti. Luontopolun lähtöpaikalla on taukokatos ja Myllyojan lintutorni sijaitsee polun puolessavälissä. Parkkipaikka löytyy luontopolun alusta. Pitkospuita ja lintutornia on korjattu vuosina 2018-2022. Vuonna 2022 lintutorniin uusittiin portaat.

Kempeleenlahden ylläpitoa halutaan jatkaa, sillä kohde on suosittu lintujentarkkailupaikka ja osa Natura 2000-verkosta. Se on helposti saavutettavissa bussilla tai pyörällä ja pituutensa puolesta sopii lapsille. Kempeleenlahti luokitellaan siis työsalukkuun 2.

Lentokentäntieltä luontopolulle lähtevän tien kunnostettiin vuonna 2021. Oulun kaupunki (YYP) jatkaa Kempeleenlahden kohteen ylläpitoa ja parantaa rakenteiden kuntoa korjauksilla. **Kempeleenlahden liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

PARSAISMAA

Parsiaismaan Metsän oppimispolku sijaitsee lähellä Huutilampea, Heikinharjussa. Se yhtyy Huutilammen luontopolkuun tien yli. Polut eivät kuitenkaan muodosta yhtenäistä kokonaisuutta. Parsiaismaan polku on noin 3 kilometrin mittainen ja 500 metriä siitä on pitkospuita. Luontopolulla sijaitsee nuotiopakka ja puuliiteri, jonne on puutoimitus. Polulla järjestetään vuosittain Metsän oppimispolku –tapahtuma.

Parsiaismaan polku kuuluu työsalukkuun 2, sillä reitillä on taukopaikka ja hyvät mahdollisuudet luontokasvatukselle. Läheinen Timosenkosken luontokoulu käyttää polkua ahkerasti. Parsiaismaan Metsän oppimispolun ylläpitoa

jatketaan, sillä Parsiaismaalla ilkevalta on vähäistä ja käyttöä on luontokoululta saatujen tietojen mukaan paljon. Luontokoulun toimesta huolehditaan polun merkitsemisestä ja roskien keräämisestä.

Parsiaismaalla olisi tarve pyöräilijöitä ohjaaville rakenteille, kuten opasteille, sillä luontopolku ei ole tarkoitettu pyöräilyyn. Pyöräilijöiden opastuksen toteuttamista voidaan harkita yhteistyössä Liikuntapalveluiden kanssa. Lisäksi taukopaikkaa ja polun rakenteita, kuten siltoja, korjataan ja uusitaan. Ylläpidosta pyritään tekemään sopimus toisen osapuolen kanssa. Jos sopimusta ei tule, Oulun kaupunki (YYP) jatkaa ylläpitoa, muun muassa puuntoimitusta. **Parsiaismaan liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

PILPASUO

Pilpasuon reitit sijaitsevat Pilpasuon luonnonsuojelualueella. Yhteensä polkuja on noin 7 kilometriä ja 2050 metriä niistä on pitkospuita. Lystireitti on noin kilometrin mittainen ja sopii pienten lasten kanssa kuljettavaksi. Reitillä on Pahalammen nuotiopaikat, puuliiteri ja laavu. Aistireitti on 7 kilometrin mittainen ja reitillä on nuotiopaikka, liiteri ja laavu. Pilpasuolla on kaksi kuivakäymälää ja nuotiopaikkojen puuliitereihin on puutoimitus. Reitin alussa on parkkipaikka ja autolla pääsee helpoiten paikalle.

Pilpasuo on kaukana keskustasta, mutta on Oulun matkailupalveluiden mukaan suosittu kohde ja kuuluu siitä syystä työsalkkuun 2. Pilpasuon ylläpitoa jatketaan ja rikkoutuneet rakenteet kunnostetaan sitä mukaan, kun niitä rikkoutuu, sillä kohteessa on paljon kävijöitä ja retkeilijäprofiili on monimuotoinen. Kaksi erilaista reittiä mahdollistavat retkeilyn sekä lapsiperheille että pidemmän reitin ystäville. Esimerkiksi koirien kanssa ulkoilijat, marjastajat ja lintuharrastajat suosivat kohdetta. Ongelmia Pilpasuolla on ollut hyvin vähän ja korjauksia on tehty muutamassa isommassa erässä vuosina 2019-2022 Kestävän kehityksen toimesta. Reippaasti kasvaneiden kävijämäärien vuoksi parkkipaikkaa jouduttiin laajentamaan vuonna 2022 ja lyhyemmän reitin varrelle tehtiin toinen nuotiopaikka alkupään nuotiopaikan ruuhkautumisen vähentämiseksi.

Tulevaisuudessa Sanginjoen itäosan hoito- ja käyttösuunnitelmaan voidaan sisällyttää mukaan mahdollisuus, että Pilpasuon reitti yhdistettäisiin Sanginjoen alueen muuhun reitistöön. Reittien välillä on kuitenkin paljon yksityismaita, joten tämä edellyttää maanomistajien osallistumista ja halukkuutta suunnitteluun. Tässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei kuitenkaan käsitellä tätä vaihtoehtoa. Vuonna 2022 päättymäisillään olevaa luontoreitin maanvuokrasopimusta jatkettiin Metsähallituksen kanssa kymmeneksi vuodeksi, jotta kaupungilla oli jatkumoa toteuttaa isompi kunnostusurakka. Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman loppuajasta rakenteet alkavat olla taas isomman kunnostuksen tarpeessa ja silloin täytyy miettiä sopimus- ja kunnostusasiat uudestaan. Samaan aikaan vanhenee myös Pilpakankaan laavun maanvuokrasopimus. Pilpasuon polttopuuhuoltoa jatketaan liitereihin silloin kun maasto- ja keliolosuhteen

sen sallivat. Pilpasuon kohteen ongelmat, rakenteet ja korjaukset on listattu liitteissä kohdekorttiin.
Pilpasuon liitteet: Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

VARJAKANSAARI

Varjakansaassa kulkee noin 3 kilometrin mittainen polku, josta alle 1000 metriä on pitkospuita. Polun varressa sijaitsee nuotiopaikka, joka on Varjakan vene ry:n hallinnoima. Saarella sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaan sahayhdyskunnan jäänteet (kulttuurihistoriallista rakennusperintöä) ja infotaulut saaren historiasta. Varjakkaan pääsee lossilla Varjakan satamasta, jossa on parkkipaikka. Varjakansaareen (osittain Varjakanniemeen) on tehty Citynomadireitti vuonna 2018. Pyydyskariin johtava polku on umpeenkasvanut, sitä ei näillä näkymin kannata raivata.

Varjakansaari kuuluu työsalkkuun 2. Saaren reitin rakenteet eivät tarvitse suuria korjauksia lähiaikoina. Vuonna 2022 venelaituri uusittiin kokonaan. Kylttejä pitäisi siirtää sopivammille paikoille, jotta ne toimisivat myös opasteina, toisaalta sähköisenä opasteena toimii Citynomadireitti. Saaren saavutettavuutta parannettiin toteuttamalla heinäkuussa 2019 lossivahtijärjestely arkisin kolmesti päivässä ja ostamalla uudet lossikapulat. Tippipalkalla toimivassa lossivahtijärjestelyssä mukana olleet henkilöt ja alueen yritykset pitivät käytäntöä toimivana, joten järjestelyä voidaan jatkaa, jos halukas lossivahti löytyy. Lossivahtijärjestelyn ulkopuolella lossi on ollut varattavissa Warjakan Bar&Grillin kautta.

Oulun kaupunki (YYP) vastaa maanomistajana kohteen turvallisuudesta ja kohteessa pyritään sopimukseen toisen osapuolen kanssa retkeilyyn liittyvistä pienistä huoltotoimenpiteistä. Alueen kehitys ja asemakaava otetaan Varjakassa huomioon. **Varjakansaaren liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

YLIKIIMINGIN TAUKOPAIKAT: INNINKOSKI

Inninkoski sijaitsee Yli-Vuotossa, Kiiminkijoen varrella. Kohteen rakenteita ovat opastustaulu, taukokatos, roska-astia, p-paikka, kuivakäymälä, liiteri ja laavu, jonka yhteydessä on nuotiopaikka. Ongelmia Inninkoskella on ollut puun varastamisen kanssa.

Inninkoski kuuluu työsalokuun 2, sillä se on keskeisellä sijainnilla. Esimerkiksi Kiiminkijokea pitkin melovat pääsevät sinne tauolle. Rakenteiden ylläpitoa jatketaan, mutta roskahuoltoa ei järjestetä. Puuhuoltoa jatketaan varastelusta huolimatta, sillä esimerkiksi melojien on vaikeampaa tuoda paikalle puita, vaikka kohde sijaitseekin parkkipaikan läheisyydessä.

Ylläpitoa ja myös korjauksia on toteuttanut Ylikiimingin 4H-yhdistys ja yhteistyötä on tarkoitus jatkaa. **Inninkosken liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 2 – KEHITETTÄVÄ / YLLÄPIDETTÄVÄ

Salkku 3

Salkun 3 kohteissa kaupunki joko purkaa rakenteet ja/tai siirtää ne parempaan paikkaan. Kohde voidaan myös vuokrata jollekin toiselle taholle, jolloin ylläpitovastuu poistuu Oulun kaupungilta.

HAUKIPUTAAN TAUKOPAIKAT: RIVINOKKA

Rivinokan laavu sijaitsee Haukiputaalla Halkokarissa, yksityisen mailla. Aikaisemmin maata on vuokrattu jakokunnalta. Rivinokan laavu sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaan ja maakuntakaavaan (2005) merkatulla virkistysalueella. Laavun ovat rakentaneet alun perin Haukiputaan Moottorikelkkailijat, joilta laavu on siirtynyt Haukiputaan kunnalle. Laavun katto kaipaa korjausta. Talvisin laavulla käy hiihtäjiä.

Laavulle on paljon liikennettä moottoriajoneuvoilla, mikä haittaa yksityistien varrella asuvia. Laavulle ei mene kevyen liikenteen väylää. Kohde sijoitetaan työsalokuun 3, sillä Rivinokka ei ole Oulun kaupungin maalla. Laavu ei myöskään sijaitse minkään luontopolun varrella. Ehdotetaan, että maanomistaja

suunnittelee laavun alueen ylläpidon ja uudistukset kokonaisvaltaisesti yhteistyössä esimerkiksi paikallisten yhdistyksien, Liikuntaviraston ja Rivinokan yksityistien hoitokunnan kanssa, kun Oulun kaupungin vuokrasopimus maa-alueesta päättyy vuonna 2024.

Rivinokasta ei ole kohdekorttia, sillä se ei sijaitse kaupungin omistamalla maalla. **Rivinokan liitteet:** Ei ole.

Luokittelu: Työsalkku 3 – POISTUVA KOHDE

KAHVAKARIN SAARI

Vuodesta 2010 Kahvakarın saari on ollut suojelualueetta. Kahvakarın saareen on tehty taukopaikka vuonna 1997 mahdollisesti metsäoppilaitoksen työnä. Kohteen maanomistaja on Oulun kaupunki. Koska kohde sijaitsee saarella, ylläpito on hyvin haasteellista ja kuluttaa resursseja. Saaren rakenteet puretaan, sillä saareen ei haluta ohjata ihmisiä lintujen pesimäaikaan.

Kahvakarın liitteet: Ei ole.

Luokittelu: Työsalkku 3 - PURETTAVA

KURTINHAUDAN KULTTUURIPOLKU

Kurtinhaudan luonto- ja kulttuuripolku on noin 2,5 kilometriä pitkä polku, joka kulkee kaupungin mailla. Kohde on paikallisen yhdistyksen tekemä ja ylläpitämä. Polun taukopaikka, Ukkolanrannan laavu, sijaitsee jakokunnan mailla. Polku ja sen opasteet on tehty vuonna 2013.

Kohde kuuluu työsalkkuun 3, sillä kaupungin maalla kulkevaa polkua ei ole ylläpidetty kaupungin toimesta. Varsinaiset rakenteet, kuten laavu, eivät ole Oulun kaupungin maalla. Oulun kaupunki on tehnyt vuonna 2020 viisivuotisen kunnossapitosopimuksen reitin ylläpidosta Martinniemen kyläyhdistyksen kanssa. Sopimus voidaan uusida sen päättyessä.

Kurtinhaudan kulttuuripolusta ei ole tehty kohdekorttia, koska laavu ei sijaitse kaupungin maalla. **Kurtinhaudan liitteet:** Ei ole.

Luokittelu: Työsalkku 3 – EI YLLÄPITOVASTUUTA

HAUKIPUTAAN TAUKOPAIKAT: MYLLYSAARI

Myllysaaren kohde sijaitsee Kiiminkijokivarressa, kyläyhdistyksen vuokraamalla alueella Opistonrannassa. Uusien rakenteiden tekeminen on aloitettu vuonna 2018 ja laavu valmistui keväällä 2019. Myllysaari toimii pysähdyspaikkana melojille ja on osa Kiiminkijoen melontareittiä. Kohde on kuitenkin luokiteltu työsalakuun 3, sillä Oulun kaupunki on tehnyt vuokrasopimuksen kyläyhdistyksen kanssa. Oulun kaupunki ei järjestä puuhuoltoa Myllysaaren laavulle.

Oulun kaupunki ei ole ylläpitovastuussa kohteesta, sillä maa on vuokrattu. **Myllysaaren liitteet:** Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 3 – EI YLLÄPITOVASTUUTA

YLIKIIMINGIN TAUKOPAIKAT: REKIKYLÄ

Rekikylän kohde sijaitsee Rekelän törmällä Ylikiimingin Rekikylässä. Kohteessa on useita rakenteita: Rekelänrannan kota, liiteri, pukukopit, wc, laiturit ja sauna. Niiden käyttö on kuitenkin suhteellisen vähäistä, sillä käyttäjinä ovat pääasiassa Rekikylän asukkaat.

Monet erityyppiset rakenteet aiheuttavat suuria ylläpitokustannuksia, jos kaupunki ylläpitää kohdetta. Lisäksi kohteessa on vähemmän kävijöitä kuin esimerkiksi Inninkoskella, jonka ylläpidon suunnitellaan jatkuvan. Rekikylän ylläpitovastuu pyritään siirtämään toiselle taholle, ensisijaisesti Rekikylän kyläyhdistykselle.

Rekikylän liitteet: Kohdekortti.

Luokittelu: Työsalkku 3 - YLLÄPITOVASTUUN SIIRTO

3. Esitys hoito- ja käyttösuunnitelmaksi

Resurssit

Resurssien käytön suunnittelun avuksi on laadittu taulukko, joka antaa suuntaa kulujen suuruudesta (Taulukko 2). Monesti rakenteiden uusiminen toteutetaan k^önttänä, kuten uusimalla monta nuotiokehikkoa kerralla, joten hinnat voivat tulla halvemmaksi. Taulukon kolmas sarake ”Uusintatarve” sopii paremmin avuksi pidemmän ajan kustannusten arviointiin ja suunnitteluun, kuin käytännön toimenpiteiden toteuttamiseen vuosittain. Vuositasolla toteuttaminen suunnitellaan tarvelähtöisesti ja kohdekohtaisesti.

Kaikki suunnitelman kustannusarviot on tehty tiedetyn nykytilanteen pohjalta. Taulukkoon 2 rakenteiden hinnat on merkitty Metsähallituksen tietojen mukaan tai arvioitu aikaisempien toteutuneiden hintatasojen perusteella. Rakenteiden uusintatarpeeseen eli niiden kulumisnopeuteen vaikuttavat muun muassa käytön määrä, sää, ilkivalta ja muut vuosittain muuttuvat tekijät. Esimerkiksi silloin, kun ilkivalta kohdistuu retkeilyrakenteisiin, niitä joudutaan uusimaan tai korjaamaan tavallista useammin, mikä tarkoittaa suurempaa kulumisnopeutta. Vuosittaisen uusintatarpeen kasvu aiheuttaa lisää huollon ja korjauksen kustannuksia. Lisäksi polttopuut kuluvat nopeammin, jos kävijämäärät kasvavat.

Taulukko 2. Vuotuiset kustannukset ilman arvolisäveroa. (*poikkeus: hinta KauppaSuomen tietojen mukaan)

Uusi rakenne tai muu kulu	Hinta noin (€) *sis. ALV	Uusintatarve, ”kulumisnopeus”
Lintutorni	30 000-100 000	ei tarvetta täysin uudelle tornille
Inva lintulava tai luontotorni (sis. työ 685h)	31 100-50 000	rakentaminen tarvittaessa
Taukokatos (sis. tulisija, työ 82h)	5760	alle 1 uusittava katos vuodessa
Taukopaikka (sis. penkki, pöytä, työ 32h)	1550	uusiminen tarvittaessa
Penkki (sis. työ 8h)	430	uusiminen tarvittaessa
Polkujen päällystäminen puuhakkeella tai soralla, 100 m (sis. materiaalin)	3 000 - 4 000	uusiminen noin 200 metriä vuosittain
Yksinkertainen laavu tai kota (sis. tulisija, työ 110h - 150h)	6 300 – 8 400	uusiminen tarvittaessa
Uusi nuotiopaikka (sis. penkit, nuotiorauta, työ 16h)	1 000	noin 1 uusittava nuotiopaikka vuodessa
Nuotiorauta (sis. työ 3h)	200	noin 2 uusittavaa nuotiorautaa vuodessa
Liiteri (sis. työ 114h)	6 000	uusiminen tarvittaessa

Puucee (sis. työ 110h - 200h)	5 600 – 11 000	uusiminen tarvittaessa
Inva puucee (sis. työ 200h)	11 400	uusiminen tarvittaessa
Opastuskatos (ilman opastemateriaaleja, sis. työ 82h - 87h)	4 000 – 4 300	uusiminen tarvittaessa
Opasteviitta, pieni infotaulu (ilman opastemateriaaleja, sis. työ 2h)	150 - 450	vaihtelee, noin 2-10 uusittavaa opastetta vuodessa
Pääopastetaulu, infotaulu (ilman opastusmateriaaleja, sis. työ 13h – 14h)	670 - 740	noin 1 uusittava pääopaste joka neljäs vuosi
Silta polulle (sis. työ 82h - 160h)	4 150 – 9 100	vaihtelee, noin 1 uusittava silta vuodessa
Maastopenger, ikä n. 10v (sis. työ 16h)	830	tarvittaessa (siltaa tai polkua varten)
Pitkospuupolun rakentaminen, 100 m (sis. puutavaran, hakkuun, puutavaran siirron, sahauksen ja rakentamistyön)	5 000 – 7 000	lahoavat, noin 1 km vuodessa: <i>Tämänhetkinen uusintanopeus on 0,5-1 km/vuosi</i>
Inva pitkospuut, 100 m, esim. vesistön ylitys (sis. työ 448h)	27 600	rakentaminen tarvittaessa
Pyörätuolin laskupaikka (arvio)	7 200	rakentaminen tarvittaessa
Roskiksen tyhjennys tai muu jätehuolto/käyntikerta (sis. työ, arvioitu 37e/h mukaan): suosituilla paikoilla useammin, syrjäisillä paikoilla harvemmin, sis. matkan kohteeseen	250	vähintään noin 50 käyntikertaa vuodessa: <i>Roskiksista pyritään luopumaan luontokohteissa</i>
Polttopuu (1 i-m ³)* (kulutus)	45 – 80*	Vuonna 2022 yhteensä 310 i-m ³
Puuhuolto kokonaisuudessaan (laskettu 2022 toteutuneen mukaan sis. työ)	20 000	suurin osa puuhuollosta tehdään kesäisin
<i>Ammattilaisen työ (tuntihinta)</i>	37 – 50	<i>vaikea arvioida montako tuntia työtä tehdään vuosittain</i>
YHTEENSÄ VUODESSA: Kaikki kulut: arviolta noin 120 000 euroa	ERITTELY: Rakenteet 70 000 – 80 000 + huoltotyöt 15 000 + puuhuolto 20 000 + tarvikkeet 5 000	ARVIOIDUT MÄÄRÄT: Katos (1kpl), nuotiopaikka (1kpl), nuotiorauta (2kpl), opasteet (2kpl), silta (1kpl), pitkospuut (1km) ja hake/sorapolku (200m)

Ylläpitokustannukset vaihtelevat vuosittain, mutta arviolta rakenteiden vuosittainen ylläpito ja reittien parantaminen ovat kustannuksiltaan noin 70 000 – 80 000 euroa. Puuhuollon ja kunnossa- ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 40 000 euroa vuosittain. Retkeilyrakenteiden ja -kohteiden vuotuiset ylläpitokustannukset ovat siis yhteensä noin 120 000 euroa (Taulukko 2).

Kulujen rahoitus koostuu Oulun kaupungin ja mahdollisista yksittäisistä hankkeista saatavasta ulkopuolisesta rahoituksesta. Mikään mainittu summa ei sisällä suunnittelua, joka tehdään Oulun kaupungin omana työnä tai ostetaan konsulttipalveluna. Suunnittelupalvelua on saatu viime vuosina myös Kestävän Kehityksen keskukselta.

Toimenpidesuunnitelma: kulut ja aikataulut

Salkun 1 eli Letonniemen ja Koitelin kohteiden kunnostukset ajoittuvat vuosille 2023-2024. Pelkästään näiden reittien kunnostamiseen ja kehittämiseen tulee varata noin 150 000 euroa. Tähän summaan sisältyy pitkospuumateriaali ja niiden sahaus. Pitkospuut hakataan kaupungin omista metsistä ja niiden sahaus kilpailutetaan.

Vuositasolla eri reittien normaali ylläpito voidaan eritellä karkeasti kohteittain alla olevan erittelyn mukaan. Summat eivät sisällä poltto- ja pitkospuuta.

Kohteen nimi:	Pilpasuo	Akio	Parsiaismaa	Koiteli	Hietasaari	Varjakansaari	Kempeleenlahti	Huutilampi	Letonniemi	Yhteensä:
Kustannukset (€)	5 000	1000	500	5000	2 000	500	2 000	1 000	3 000	20 000

Pilpasuolla rahaa kuluu säännöllisesti polkujen haketukseen ja pitkospuiden uusimiseen. Reitit sijaitsevat pääasiassa suojelualueilla ja haketuksella pyritään estämään reitistön kulumisen ja leviäminen. Etenkin märkään aikaan eroosio on voimakasta. Kaikissa kohteissa normaaliin ylläpitoon kuuluu lisäksi mm. siivous sekä nuotiopaikkojen ja taukopaikkojen korjaus/uusiminen. Reittien ylläpitoon pyritään tekemään useamman vuoden mittainen sopimus esimerkiksi kolmannen sektorin kanssa.

Jatkossa kohteille olisi hyvä tehdä turvallisuussuunnitelma ja/tai riskinarviointi, esteettömyys selvitys, englanninkielinen opastus/info, mahdollinen pysäköintialueiden laajennus ja mahdollisten uusien reittien selvitys. Tarvetta uusien reittien rakentamiselle ei ole näköpiirissä, mutta jos sellaisia ehdotetaan esimerkiksi Osallistuvan budjetoinnin kautta, rakentamiseen ja ylläpitoon tarvittavat resurssit tulee selvittää. Jos resurssit järjestyvät, kaupunki voi antaa lupia ja tehdä sopimuksia polkujen tekoon ja ylläpitoon. Retkeilyreittien maanvuokrasopimusten ja -lupien olisi hyvä olla vähintään 10 vuoden mittaisia kohteiden pysyvyyden takia. Sopimukset allekirjoittaa Kaupungingeodeetti.

Luontopolkujen ja nuotiopaikkojen sijaintitiedot löytyvät tällä hetkellä Oulun Karttatieltä ja kaupungin nettisivuilta löytyy niistä lisää tietoa. Kohteiden paikkatietopohjaista hallintaa pitäisi lisätä esimerkiksi lisäämällä kohteiden puutoimitustiedot Karttatie-palveluun. Tietoa luonto- ja retkeilykohteista ja niiden

rakenteista pyritään siirtämään paikkatiedoksi ja näkyviin kuntalaisille päivittämällä tiedot Oulun karttapalveluun ja nettisivuille. Lisäksi Matkailupalveluiden kanssa suunnitellaan muita toimenpiteitä.

Tämän suunnitelman mukaan jatkossa ylläpidettäviä kuivakäymälöitä on yhteensä 4 ja ylläpidettäviä nuotiopaikkoja on suunnitelman mukaan yhteensä 20 kpl. Puuhuolto järjestetään kuuteen kohteeseen ja kävijän tulee tuoda omat puut viiteen kohteeseen. **Taulukossa 3** ensimmäisenä näkyvät kolme kohdetta ovat rakennettu vuosien 2021–2022 Osallistavan budjetin (OSBU) johdosta. Hietasaarella on Kestävän kehityksen keskuksen omistama ja ylläpitämä polttopuuautomaatti, joka on vielä testikäytössä. Mikäli automaatti saadaan toimimaan virheettömästi, sellainen voidaan tilata sille soveltuviin paikkoihin täydentämään tai korjaamaan olemassa olevaa puuhuoltoa. Inninkoskella ja Koitelissa polttopuut ja niiden toimitus tilataan ulkopuoliselta toimijalta. Taulukon kolmeen viimeiseen nuotiopaikkaan Maa ja mittaus -yksikkö ostaa puut säkkeinä ja tilaa toimituksen Infra -liikelaitokselta tai kolmannelta sektorilta. Näillä kohteille voidaan tulevaisuudessa harkita myös vaihtoehtoa, jossa polttopuut tulisivat suoraan toimittajalta. Taulukon kolmeen viimeiseen kohteeseen puita ei voida toimittaa sateisina ajankohtina.

Taulukko 3. Maa ja mittaus -yksikön hallinnassa olevat nuotiopaikat ja niiden puuhuolto kohteittain.

Nimi	Maanomistus	Nuotiopaikka (wc/kpl)	Polttopuiden toimitus
Kiulukangas	kyllä	1 kpl	PUUT TUODAAN ITSE
Kivikkokangas	kyllä	1 kpl	PUUT TUODAAN ITSE
Metsokangas	kyllä	1 kpl	PUUT TUODAAN ITSE
Akionsaari	kyllä	2 kpl	PUUT TUODAAN ITSE
Rekikylä	kyllä	1 kpl (1)	PUUT TUODAAN ITSE
Hietasaari	kyllä	1 kpl	MUU TAHO (polttopuuautomaatti)
Inninkoski	kyllä	1 kpl (1)	MUU TAHO (vain kesäisin)
Koiteli	kyllä	7 kpl (2)	MUU TAHO
Letonniemi	kyllä	1 kpl	KAUPUNKI (ei ympärivuotisesti)
Parsiaismaa	kyllä	1 kpl	KAUPUNKI (ei ympärivuotisesti)
Pilpasuo	osittain	3 kpl (2)	KAUPUNKI (ei ympärivuotisesti)

4. Yleiset käyttöön ja hoitoon liittyvät hallintatoimet

OHJEISTUKSET JA VASTUUT: Hoidossa ja käytössä otetaan huomioon luontorakentamisen ohjeistukset. Säännöllisten maastotarkastuksien ja palautteen avulla pysytään ajan tasalla kohteiden tilanteesta.

Retkeilijöiden informoinnista huolehditaan ja rakenteiden kuntoa tarkkaillaan. Valvontaa suorittavat ylläpitovastuuseen valtuutetut tai palkatut yhdistykset ja vastuussa oleva Oulun kaupungin yksikkö. Kun Oulun kaupunki ei enää ylläpidä kohdetta, rakenteet täytyy joko purkaa tai tehdä kohteesta sopimus, jolloin ylläpitovastuu siirtyy vuokraajalle. Maanvuokrasopimus tehdään mieluiten vähintään kymmeneksi vuodeksi ja sopimukseen tulee sisällyttää ehto, että vuokraaja purkaa rakenteet vuokraamaltaan alueelta, ellei muuta sovita tai sopimusta jatketa. Puut pyritään jatkossa viemään puuvajaan, eikä jättämään puusäkkiä kohteeseen (maisemasyistä).

Valtaosa polttopuista ja pitkospuulankut on teetetty kaupungin omista puista. Ylikiimingin ja Koitelin taukopaikkojen polttopuut on ostettu yksityisiltä yrittäjiltä. Jatkossa tulee arvioida, missä määrin polttopuut voitaisiin ostaa ja minkä verran kannattaa teettää itse. Sama arviointi tulee tehdä myös pitkospuulankkujen osalta. Lisäksi suosittuun maastopyöräilyyn haetaan ratkaisuja, etteivät pyörät kuluttaisi luontopolkuja. Maastopyöräilylle tulisi osoittaa omat reitit.

PALAUTE JA VIESTINTÄ: Kohteista voi antaa jatkossakin palautetta Oulun kaupungin ePalaute-palvelussa. Luontopolkujen esitteet löytyvät kaupungin nettisivuilta sähköisenä versiona, jonka käyttäjä voi tulostaa halutessaan. Osasta retkeilykohteita tietoa löytyy Metsähallituksen Retkikartalta ja VisitOulun sivuilta. Käyttäjien kannalta olisi helpompaa, jos tieto löytyisi yhdestä paikasta. Nyt tiedon ylläpito on jakaantunut ainakin neljälle eri taholle. Netistä löytyy myös Laavu.org sivusto, jossa on esitelty myös Oulun kohteita. Ei ole tiedossa, mikä taho pitää kyseistä sivustoa yllä.

KOhteiden HALLINTA JA RESURSSIT: Eräs vaihtoehto on pyrkiä perustamaan yhteistyössä halukkaiden Oulun seudun kuntien kanssa yhteisen toimijan huolehtimaan retkeilyreittien jatkuvasta ylläpidosta ja viestinnästä. Kuntien yhteinen "retkeilyreittikoordinaattori" olisi ostopalveluna hankittava palvelukonsultti. Yhteisen toimijan kustannukset jaettaisiin kunnille sen perusteella, kenen hallinnoimaan reittiin konsulttityön kustannukset kohdistuvat. Henkilöstöresursseja tarvitaan lisää, jos useimpia edellä mainittuja kehitystoimenpiteitä halutaan toteuttaa kaupungin retkeily- ja luontokohteisiin. Seudullinen yhteistyö voisi olla mahdollisuus jakaa henkilöstöresurssien kustannuksia muun muassa ympäryskuntien kesken. Ympärivuotinen retkeilyreittien ylläpito voisi tulla myös tällöin kysymykseen joidenkin kohteiden osalta.

Oulun kaupungin alueella on paljon metsäpolkuja, joita ei ylläpidetä. Poluilla voi kuitenkin retkeillä omatoimisesti. Kaupunki ei pyri tekemään uusia ylläpidettäviä polkuja oma-aloitteisesti. Kaupungin mailta löytyy joskus "isännättömiä" rakennelmia. Tapauskohteisesti näiden hallinnasta tai purkamisesta pyritään tekemään sopimus. Päätöksentekoon liittyvät kohteen muun muassa käyttötarve ja talous. Kaupungille tulee myös paljon kyselyitä rakenteista, jotka eivät sijaitse kaupungin mailloilla. Näitä ovat esimerkiksi Papinkarin lintutorni, Iso-Miehikkään laavu ja Kurtinhardan/Ukkolanrannan laavu. Kaupunki ei ohjaa resursseja alueille, jotka eivät ole kaupungin maanomistuksessa.

Lyhenteet

HKS = Hoito- ja käyttösuunnitelma

YYP = Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

OSBU = *Osallistava budjetointi*

Kuvien tiedot

Kuvat Maa ja mittaus – yksikön Luonnonvarat ja isännöinti – tiimin ottamia.

Liiteluettelo

1. Kohdekortit

Akionsaaren kohdekortti
Hietasaaren kohdekortti
Huutilammen kohdekortti
Inninkosken kohdekortti
Kempeleenlahden kohdekortti
Koitelin kohdekortti
Letonniemen kohdekortti
Myllysaaren kohdekortti
Parsiaismaan kohdekortti
Pilpasuon kohdekortti
Rekikylän kohdekortti
Varjakansaaren kohdekortti

2. Olemassaolevia esitteitä

- 1 Koitelin esite <https://www.ouka.fi/documents/64417/133611/Oulun_luontokohteet_koitelinkoski.pdf/e82c7d9f-542f-4caf-aada-ec47d8d613ce>
- 2 Letonniemen esite 2005 <https://www.ouka.fi/documents/64417/133611/Oulun_luontokohteet_letonniemi.pdf/9e9d6757-d9e6-4dc1-859f-a8f70c5a0588>
- 3 Lintutorniesite 2015 <https://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=f89ed9ea-78e9-4e87-b5f1-3adc1c470862&groupId=64417>
- 4 Pilpasuon esite <https://www.ouka.fi/documents/64417/133611/Oulun_luontokohteet_pilpasuo+uusin.pdf/01025abb-c8ca-49ab-b5c4-0f398250fd28>